Nr. 1. Kraków, styczeń 1903 r. Rok III.

MIESIĘCZNIK
TOWARZYSTWA SZKOŁY LUDOWEJ.
ORGAN ZARZĄDU GŁÓWNEGO.

Wychodzi ostatniego dnia każdego miesiąca.
Przedpłata wynosi 4 korony rocznie.

Adres Redakcyi i Administracyi:
Kraków, Studencka 5. II p.

Poznajmy lud.

Rozpoczynamy trzeci rocznik »Miesięcznika«. Kiedy w roku 1901 Zarząd główny T. S. L. zrealizował dawniej podniesioną myśl wydawania czasopisma, poświęconego sprawom naszego Towarzystwa i w ogólności sprawom oświaty ludowej w Polsce, zwróciliśmy się do ludzi sprawom oświaty ludowej bezpośrednio oddanych, do ludzi, którzy pierwsi uznali konieczną potrzebę wydawania własnego organu, by pracami swemi zasilać go zechcieli i informowali współpracowników Towarzystwa o stanie oświaty w całym kraju, o potrzebach danych okolic pod względem kulturalnym i oświatowym. Poznanie gruntu, na którym ma się pracę przedsiębrać, poznanie warunków, w jakich działalność rozwinąć będzie należało, badanie wreszcie stanu kultury umysłowej i ekonomicznego położenia pewnych grup ludności w poszczególnych częściach kraju, są to wszystko niezbędne warunki dla pracy umiejętnej, systematycznej i planowej. Czyż bardzo znaczna część niepowodzeń wysiłków naszych na wszystkich polach rozwoju ekonomicznego, społecznego i umysłowego niema głębokich swych przyczyn w nieznajomości własnego społeczeństwa, w zapoznawaniu i lekceważeniu warunków i stanu, w jakim się ono znajduje? Odnośnie do stosunków ekonomicznych, gospodarczych i przemysłowych zwłaszcza — dopiero od niedawna rzucono się energiczniej do wyświetlenia teoretycznych podstaw i realnych warunków dla rozwoju naszego przemysłu. O wyświetleniu i zapoznaniu się z istotnym stanem mas ludowych pod względem oświaty, pod względem rzeczywistych potrzeb umysłowych i cywilizacyjnych naszych zapadłych siół i osad — nie pomyślano dotąd właściwie. Spisy ludności przedstawiają nam jedynie suchą lecz wymowną cyfrę analfabetyzmu w naszej dzielnicy; doroczne sprawozdanie Rady szkolnej krajowej informuje nas o postępie i funkcyonowaniu oficyalnej maszyny oświatowej, o szkolnictwie w ogólności; fachowe związki i stowarzyszenia pedagogiczne zamykają się w ramach dyskusyi i publicystyki ograniczonej niemal wyłącznie na dziedzinę pedagogii i jej aktualnych spraw. Poza prasą codzienną, poza dorywczemi korespondencyami »z prowincyi«, w których od czasu do czasu doczytać się można urywkowych wiadomości o ciemnocie ludu, o skutkach zabobonu i zaniedbaniu zupełnem zapadłych kątów kraju — brak nam głębiej wystudyowanych, na szerszej podstawie opartych prac o intellektualnym i materyalnym stanie kultury poszczególnych okolic kraju, brak nam prawdziwego poznania stanu duszy ludu pod względem społecznym i narodowym, nie znamy jego upodobań, uzdolnień, wad, jego zalet i przywar, jego potrzeb umysłowych i tej utajonej, wrodzonej w jego krew i rasę siły, w której źródło swe ma nasz, rodzimy, polski indywidualizm i kult odrębności narodowej.

Na budzeniu tych sił utajonych i nieświadomie drzemiących w ludzie polegać ma jego przyszłe odrodzenie i powołanie do pracy nad przyszłą budową tego, czego brak sił fizycznych i duchowych nie zdołał od ruiny ustrzedz w prze-

szłości. Kto ludu tego ma być budzicielem, winien baczyć, by praca ta była umiejętną i zgodną z duchem tego ludu, musi opierać się na znajomości tego właśnie, czego brak wyżej wykazaliśmy. Poznając lud i warunki, w jakich żyje, nie narzucajmy mu jednak krępującego szablonu, nie wtłaczajmy duszy jego w łożysko teoryi i zasad obcych jego szczepowemu i narodowemu charakterowi, dobrych może dla chłopa niemieckiego lub francuskiego, lecz uszlachetniajmy i kształćmy w nim te pierwiastki, które pod dobroczynnem działaniem oświaty stworzą całokształt życia kulturalnego w takich warunkach, jakich ono wymagać będzie dla rozwoju i postępu idei społecznych i narodowych, potrzeb moralnych i materyalnych.

By jednak tak pojętą zasadę skutecznie w czyn zmienić i wcielić w pracę codzienną, poznanie ludu i wszystkich wyżej przytoczonych warunków jego bytu jest rzeczą najpilniejszą i nieodzowną. Gdzież, jeśli nie na łamach pism, sprawom oświaty ludu poświęconym, mamy szukać właśnie materyału informacyjnego, któryby ludziom teoretycznie tylko mogącym pracować w dziedzinie choćby tylko statutem T. S. L. zakreślonej, dał możność zużytkowania tego, co inni z praktyki życiowej i doświadczenia wyniosą. Otwarcie przyznać należy, że pod tym względem »Miesięcznik« zawiódł pokładane w nim nadzieję. Czy wina w tem Redakcyi, Zarządu głównego — a może kogoś trzeciego? Nie będziemy sądzić, ale natomiast zwrócićby się należało do tych licznych pracowników na szerokim obszarze choćby tylko naszej dzielnicy, do tych, co z książką, czy żywem słowem idą między chaty chłopskie i w zaułki osad fabrycznych, by wrażenia swe i spostrzeżenia notowali skrupulatnie; niechaj nie tają słów i uwag zasłyszanych tam z ust prostych, bo w nich czasem znaleźć będzie można drogocenne wskazówki i dla tych, co tworzą »literaturę ludową« i dla tych, co teoretycznie badają skutki i przyczyny złego i dobrego w naszych stosunkach oświatowych — i dla tych wreszcie, co bezpośrednio stykać się mają z ludem.

Włamach naszego czasopisma, tak, jak to przed półtora rokiem już zapowiedzieliśmy, znajdzie się dosyć miejsca dla tych, którzyby w dobrej woli i ze szczerą dla sprawy życzliwością oświetlać chcieli tę stronę naszego życia zbiorowego, dla której najkrótszem hasłem i programem będzie słowo: Poznajmy lud!...

Petycya

Zarządu głównego T. S. L. o ukrajowienie szkoły polskiej im. Tadeusza Kościuszki w Białej, wniesiona na grudniowej sesyi Sejmu 1902 r.

Wysoki Sejmie!

Od lat pięciu podpisany Zarząd główny Tow. »Szkoły Ludowej« udaje się rok rocznie do Wysokiego Sejmu z prośbą o przyjęcie szkoły polskiej im. Tad. Kościuszki w Białej na etat krajowy — a zanim to nastąpi o wyznaczenie wyższej niż dotąd subwencyi na jej utrzymanie w r. 1903 4.

Rok rocznie podpisany Zarząd pozwala sobie prośbę swą motywować względami, jakie Wysokiemu Sejmowi znane już są z treści petycyi naszych, wnoszonych w latach poprzednich. Motywa te i względy dawno już opinia kraju całego uznała za słuszne i dla interesów kresowej ludności polskiej na pograniczu śląskiem za nader doniosłe. To też i dziś nie chcemy powtarzać ich w całej rozciągłości, lecz pozwalamy sobie streścić je i przypomnieć Wysokiemu Sejmowi.

Ludność polska, osiadła w Białej i jej okolicy, ugina się coraz bardziej pod naporem germanizacyjnych zapędów obcoplemiennych żywiołów, które z konsekwencyą i uporem, podniecanym biernością ludności polskiej, szerzą i utrwalają materyalny i moralny stan swego posiadania z krzywdą i szkodą od wieków osiadłego tu ludu polskiego. Szkoła bialska im. Tad. Kościuszki jest niemal jedyną publiczną instytucyą, która przynajmniej młode pokolenie chroni przed wynarodowieniem i w tej sferze niweluje zapędy germanizatorów.

Pięcioletni wpływ szkoły tej, widoczny dla tych, którzy stosunki Białej i okolicy bacznie obserwują, jest żywym dowodem użyteczność tego zakładu — nie tylko pod względem wychowawczym --- ale także pod względem kulturalno-narodowym.

Brzemię ciężarów, jakie ponosić musi Towarzystwo nasze na utrzymanie tej szkoły przenosiłoby jego siły, gdyby nie pomoc Wysokiego Sejmu. Wydatki z rokiem każdym wzmagają się — a niemożność pokrycia ich grozić może upadkiem dzieła, z takim trudem i ofiarnością społeczeństwa powstałemu. By uchronić się przed tą katastrofą, by raz na zawsze usunąć uzasadnione obawy Towarzystwa naszego, ludności bialskiej i całego społeczeństwa co do przyszłości szkoły naszej, okazuje się niezbędnem objęcie jej na etat krajowy.

Ustawicznie, słusznie wywoływane trudności i szykany wrogich polskości sfer — demoralizują lud sam i osłabiają w nim wiarę i zaufanie do tych, którzy losem tej szkoły zająć się winni.

Wielkie trudności w wyszukaniu i utrzymaniu nauczycieli, nieufność żywiona jeszcze wśród pewnej części ludności polskiej do szkoły bialskiej mimo uzyskania prawa publiczności, mają główne swe źródło w prywatnym charakterze szkoły.

Nieobjęcie dotąd szkoły im. Tad. Kościuszki na etat kraju, przynosi nie tylko materyalne, ale i moralne szkody społeczeństwu samemu — to też pozwalamy sobie wyrazić głęboką nadzieję, że Wysoki Sejm raczy po tylu latach oddać szkołę tą na utrzymanie i pod opiekę kraju.

By udowodnić, iż mimo wielu przeszkód i utrudnień szkoła bialska rozwija się pomyślnie, że frekwencya dzieci szkolnych wzrasta, że przeto pierwszy warunek do racyi istnienia szkoły i utrzymania jej funduszami kraju utrwala się, podajemy dla informacyi Wysokiego Sejmu następujące cyfry:

w roku	1898	było zapisanych		dzieci	356	klasyfikowanych	301
«	1899/900	«	«	«	408	«	383
«	1900/1	«	«	«	370	«	345
«	1901/2	«	«	«	401	«	383
«	1902/3	«	«	«	434	«	—

Same płace nauczycieli wynoszą obecnie około 17.500 kor. rocznie, nie licząc kosztów utrzymania budynku, uzupełniania inwentarza i środków naukowych, co łącznie przenosi sumę 22.000 koron.

Mimo stosunkowo znacznej subwencyi Wysokiego Sejmu, Towarzystwo »Szkoły Ludowej« na utrzymanie szkoły bialskiej łożyć musi bardzo znaczną część swych funduszów, z ofiarności społeczeństwa pochodzących — ze szkodą dla innych celów i zadań Towarzystwa. Wzmagające się potrzeby wzmocnienia kulturalno-oświatowej działalności w celu obrony zagrożonej narodowości ludu naszego na wschodnich i zachodnich kresach naszego kraju, wymagają ze strony Towarzystwa naszego silniejszego poparcia finansowego. Konieczność utrzymania szkoły bialskiej paraliżuje w znacznej mierze działalność Towarzystwa »Szkoły Ludowej«, zwłaszcza w dostarczaniu ubogim gminom zasiłków na budowy szkół polskich i zakładania czytelń na kresach.

Rozważywszy tak w latach poprzednich, jak i obecnie przytoczone motywa, musimy przyjść do wniosku, że ukrajowienie szkoły polskiej im. Tad. Kościuszki w Białej posiada nie tylko prawne uzasadnienie, ale wynika istotnie ze sprawiedliwie pojętego interesu narodowego ludności polskiej, z rzetelnego ocenienia jej potrzeb i praw niezaprzeczonych. To też Zarząd główny Towarzystwa »Szkoły Ludowej«, odwołując się po raz piąty do poczucia prawa, sprawiedliwości i narodowego sumienia najwyższej w dzielnicy naszej Reprezentacyi narodowej, prosi jak najusilniej:

Wysoki Sejm raczy przyjąć polską szkołę im. Tad. Kościuszki w Białej na etat i utrzymanie kraju.

Kraków w grudniu 1902 r.

Zarząd główny Towarzystwa »Szkoły Ludowej«.

Z Zarządu głównego.

IX. posiedzenie Zarządu głównego odbyło się w dniu 23 stycznia b. r. pod przewodnictwem prezesa Dra E. Bandrowskiego.

Po przyjęciu do wiadomości poprzedniego protokołu, postanowiono, na skutek nadesłanego protestu z powodu nieważności odbytego Walnego zgromadzenia w Kole jarosławskiem, posłać do Jarosławia umyślnego delegata, celem zbadania, ewentualnie uregulowania tej sprawy na miejscu.

Kołu w Szczakowej z powodu scysyi Zarządu Koła z przewodniczącym, uchwalono zwrócić uwagę, by tej natury sprawy załatwiało we własnym zakresie.

Na skutek interpelacyi prezesa Koła III. w Krakowie i członka Rady nadzorczej prof. O. Bujwida w sprawie objawów mieszania się do polityki niektórych Kół, oraz na interpelacyę tegoż w sprawie niefunkcyonowania komisyi redakcyjnej »Miesięcznika«, po dłuższej dyskusyi i wyjaśnieniach uchwalono: sprawdzić zarzuty czynione niektórym Kołom co do mieszania się do polityki i rozesłać stosowny okólnik do Zarządów Kół. Co do oceny w »Miesięczniku« broszury p. t. »Światło do Latarni« stosowne sprostowanie już zostało w zeszycie grudniowym zamieszczone. Wreszcie do komisyi redakcyjnej »Miesięcznika« wybrano: Dra Z. Balickiego, K. Bujwidową, A. Januszewskiego, St. Nowickiego i K. Wojnara. Celem regulowania czynności komisyi i ułożenia programu pisma, ułożony być ma osobny regulamin.

Na wniosek Koła III. w Krakowie postanowiono w porządku dziennym Walnego nadzwyczajnego zgromadzenia uwzględnić wnioski i interpelacye.

Stosownie do wniosków p. Parczyńskiego uchwalono przeprowadzić regulacyę płac nauczycieli przy szkole bialskiej i w Leszczynach, normując zarazem sprawę udzielania nauczycielom mieszkania w budynku szkolnym. Płace nauczycieli bialskich bez dodatków 5-letnich wynoszą 18.000 koron rocznie. Uchwalono klasę 2-gą, liczącą 80 dzieci, podzielić na dwa oddziały, wobec czego ogłoszonym ma być konkurs na obsadzenie miejsca jedną siłą nauczycielską młodszą z płacą 1080 koron rocznie.

Dr Bogdanik referuje sprawę budowy szkoły w Leszczynach. Uchwalono przyjąć ofertę budowniczego Rosta, który budował i szkołę bialską, zgadzając się na warunki spłaty, umówione z przedsiębiorcą przez Dra Bogdanika, który obejmie bezpośredni nadzór nad budową w Leszczynach.

Dr Gertler przedstawił referat do zmian statutu. Uchwalono organizacyę okręgową uznać za pożyteczną, a w § 2. statutu zmienić wyraz »inicyowanie« na »urządzanie« wycieczek.

Wspólnej delegacyi Kół lwowskich uchwalono projekt założenia szkoły w Dolinianach w zasadzie zatwierdzić, pod warunkiem dopełnienia wszelkich formalności dotyczących intabulacyi prawa własności i t. p. Na tem zakończono, naznaczając termin na dalszy ciąg posiedzenia z powodu spóźnionej pory.

Z ruchu Kół.

Koło III w Krakowie otwiera w najbliższej przyszłości bezpłatną wypożyczalnię książek w gminie Hałcnowie, miejscu znanem z zachłanności germanizatorskiej. Wypożyczalnia ta będzie istotnie ważnym czynnikiem w odniemczeniu tego gniazda renegatów.

Koło w Tuchowie odbyło w dniu 19 stycznia b. r. Walne zgromadzenie. Wśród nader licznego, jak na Tuchów — audytoryum, odczytał sekretarz Towarzystwa sprawozdanie z czynności za rok 1902, z którego okazuje się, iż obrót kasowy wynosił 562 K, z czego $^2/_3$ odesłano Zarządowi głównemu, a $^1/_3$ część użyto na cele miejscowe. Towarzystwo liczy 76 członków, posiada wypożyczalnię książek o wcale pokaźnej ilości dzieł, która stale wzrasta: Koło urządziło ze swej inicyatywy a wspólnie z „Sokołem“ obchód rocznicy grunwaldzkiej, podczas którego rozdało między lud okolicznościowe broszury. W ciągu roku ubiegłego wystąpiło członków 6, przybyło nowych 42. Świadczy to, że T. S. L. zatacza czem raz szersze kręgi i w naszem miasteczku, a biadanie na „apatyę“ kończy się tam, gdzie znajdą się jednostki, które zamiast zgrywać się w karty po kasynach, chcą i umieją pracować dla ojczyzny.

Koło technickie we Lwowie, zawiązane przed kilku miesiącami, odbyło w grudniu I. Walne zgromadzenie sprawozdawcze. Ze sprawozdania, przedłożonego Walnemu zgromadzeniu, okazuje się, iż Koło to będzie się szybko rozwijać, już bowiem po kilku miesiącach pracy wyniki są bardzo piękne. Dochód wykosił w czasie sprawozdawczym 389 K 4 gr., rozchód 228 K, pozostało 161 K 4 gr. — Członków, którzy zapłacili wkładkę kwart., liczy Koło 203. - Koło przystąpiło z udziałem do „Szkoły analfabetów", od Koła Pań otrzymało w zarząd wypożyczalnię w szkole Konarskiego, od Koła akad. dwie czytelnie wiejskie w Rzęsnej polskiej i Żurawnikach. Nadto w najbliższym czasie przystąpi Koło do otwarcia nowej czytelni w Gal. wsch. — Dla ułatwienia prelegentom zadania, zakupiono skioptikon. Wreszcie wzięli członkowie Koła udział w pracach przy kweście książkowej i wystawie gwiazdkowej. — Sprawozdanie to przyjęło Walne zgromadzenie do wiadomości i wyraziło tymczasowemu Zarządowi uznanie. Wybory na rok następny dały następujący rezultat: Przewodniczącym obrany p. K. Stroka, zastępcą p. Pohlman, skarbnikiem p. Strzetelski, zastępcą p. Wajgel, sekretarzem p. Reutt, zastępcą p. Sikorski. Do Zarządu weszli pp. Grużewski, Jankowski, Leniecki, Maryański, Mościcki i Nowak, jako zastępcy: Wirstlein i Stroński.

Koło w Rawie ruskiej odbyło w dniu 25 b. m. swe Walne zgromadzenie, na którem dotychczasowa przewodnicząca Koła p. Jadwiga Jaroszowa z powodu słabości zrezygnowała z pełnionych zawsze sumiennie i gorliwie obowiązków. W skład nowego Zarządu na rok 1903 weszli: p. Leonia Stokłosińska (przewodnicząca), Rozalia Górkowa (zastęp. przewodn.), Karolina Kobzdajowa (sekr.), Marcin Ostrowski (zast. sekr.), Marya Bobińska (skarbn.), Mikołaj Latawiec (zast. skarb.). Działalność Koła w roku 1902 musiała ograniczyć się tylko do utrzymywania kursu dla dorosłych analfabetów — a to z powodu szczupłych funduszów. Koło posiada 55 członków. Kurs analfabetów ukończyło 20 uczniów z zadowalniającym postępem. Nauki udzielał p. Ostrowski trzy razy tygodniowo oraz ks. dziekan Winc. Czajkowski. Na rok bieżący zapisało się dotąd 15 analfabetów.

Koło w Kosowie odbyło dnia 19-go października z. r. Walne zgromadzenie w Zakładzie leczniczym Dra Tarnawskiego, pod przewodnictwem pani Jadwigi Korpińskiej. Obecnych było 45 osób, między temi 8 włościan i 6 mieszczan. Przewodnicząca złożyła sprawozdanie z czynności Zarządu. Czynności te ograniczyły się w minionym roku na założeniu bezpłatnej wypożyczalni książek, która była umieszczoną u p Józefy Wiśniowskiej, a z której korzystała przeważnie młodzież mieszczańska. Staraniem Koła odbyły się trzy odczyty, z których czysty dochód wpłynął do kasy Koła. Stan kasy przedstawia się następująco: Dochody 307 kor. 16 hal., rozchody 176 kor. 32 hal. — przeto pozostałość kasowa 130 kor. 84 hal. Zgromadzenie przyjęło sprawozdanie do wiadomości i udzieliło ustępującemu Zarządowi absolutoryum. Do nowego Zarządu Koła wybrano: Przewodniczącą p. Helenę Tyszkowską, zast. przewodn. Karola Mańkowskiego, skarbniczką Stef. Baraniecką, zast. skarbn. Maryę Jankiewiczową, sekretarką Jadwigę Obidniak, zast. sekr. Waleryana Majeranowskiego; Wydziałowymi: Marcina Krasowskiego, Romualdę Tarnawską, Józefę Wiśniowską i Józefa Wołoszczuka.

Koło w Równem organizuje bezpłatną wypożyczalnię książek, do której Zarząd główny dostarczył 101 tomów bezpłatnie.

Koło w Założcach utrzymuje bezpłatną wypożyczalnię złożoną z przeszło 500 dzieł. Z wypożyczalni korzysta 250 czytelników. Koło posiada 57 członków. W kwietniu b. r. zajmie się Zarząd Koła sprawą założenia w okolicy kilku czytelń wiejskich. Przewodniczącym jest pan A. Gorecki, sekretarzem pan Józef Podhalicz.

Koło w Dobromilu otwarło w dniu 11 b. m. czytelnię ludową wraz z bezpłatną wypożyczalnią książek, którą zaopatrzono w książki nadesłane przez Zarząd główny w grudniu z. r., oraz w książki zakupione z funduszów Koła.

Koło w Samborze (sprawozdanie za rok 1902). Z końcem roku 1901 liczyło Koło 107 członków, ubyło 3, przybyło 32, na rok 1903 pozostało 136 członków. Zarząd Koła odbył w r. 1902 cztery posiedzenia. W celu ochrony ludu polskiego przed wynarodowieniem założyło Koło z pomocą Zarządu głównego trzy czytelnie wiejskie. W celu uzyskania większych funduszów rozpisał Zarząd odezwy do okolicznego obywatelstwa. Skutek był pomyślny, bo otrzymaliśmy tytułem jednorazowych datków 204 kor. Chojne datki popłynęły wprawdzie — ale nie było ich zbyt wiele. Dochód z wieczorku listopadowego przyniósł w części 10 kor. Korporacye przemysłowe udzieliły dla kursu analfabetów zasiłek koron 40. Wydatki na czytelnie, oprócz książek, wyniosły 130 kor. Czytelnie te otwarto w Uhercach, Radłowcach i Stupnicy, nowej osadzie mazurskiej. Nadto czytelni Koła rolniczego w Biskowicach udzieliło Koło subwencyę w kwocie koron 40. Wspólnie

z Zarządem Kółek rolniczych urządzało Koło po wsiach odczyty, a to w Radłowicach, w Uhercach, w Strzałkowicach, w Biskowicach, na przedmieściu Dolnej i Średniej i na Powodowej.

Kursu dla analfabetów Koło nie otwarło z powodu braku uczniów, mimo agitacyi i ogłaszania z ambon. Natomiast w dwóch ubiegłych latach utrzymywało Koło szkołę dla terminatorów, która nie wydała pomyślnych rezultatów i nadal prowadzoną nie będzie. Bezpłatna wypożyczalnia w Samborze rozwija się normalnie. Z końcem roku 1901 zawierała 544 dzieła, w r. 1902 przybyło 62 dzieła, tak, że liczy obecnie biblioteka wypożyczalni 606 dzieł. Książki wypożycza się co niedzielę od 11 do 1-ej z południa. Czytelnią kieruje pani Stanisława Tomaszewska przy pomocy 4 uczniów VII klasy tut. gimnazyum. W roku 1902 wypożyczono 180 czytelnikom 1540 dzieł. Z braku dostatecznych funduszów, wynikającego ze szczupłej liczby członków, nie mogło Koło rozwinąć szerszej działalności. Liczne odezwy, przesłane do licznych osobistości miasta, głównie do urzędników z prośbą o jednanie członków, nie odniosły żadnego skutku. Urządzanie widowisk, rautów, przedstawień i t. p. na cele Koła, nie wydawało się Zarządowi rzeczą rokującą finansowy skutek wobec tego, że liczne towarzystwa zapowiadały wiele takich zabaw, które odbywały się prawie zawsze bez dodatnich rezultatów.

Różne wiadomości.

Zamiast życzeń noworocznych zaabonował dla czytelni Koła „Szkoły Ludowej“ w Turce na r. 1903 p. W. Wolski dziennik „Słowo Polskie“, a p. Ziołkowski ze Lwowa tygodnik p. t. „Ojczyzna“, za co im Wydział Towarzystwa składa publicznie serdeczne „Bóg zapłać!“ Z Wydziału Czytelni Ludowej: *W. Lenicki,* przewodniczący. *St. Fyda* sekretarz.

Dar ze 100 książek p. t. „Kilka uwag o naszem położeniu, gospodarce, zasobach, potrzebach i wadach“ uczynił dla czytelń T. S. L. autor dziełka pan H. Zaleski na ręce Zarządu głównego, za co niniejszem szczere składamy Mu podziękowanie.

Kwesta książkowa. Z inicyatywy Koła technickiego we Lwowie urządzono z końcem listopada 1902 r. pod firmą Kół lwowskich Pań, akad. i techn., kwestę książkową. Zebrano około 300 doborowych książek a czysty dochód z datków w gotówce przyniósł 73 korony.

Wystawa gwiazdkowa, urządzona staraniem lwowskiego Koła Pań, technickiego i akademickiego, otwarta 15 grudnia, cieszyła się ogromnem powodzeniem i przyniesie tym trzem kołom znaczny dochód.

Ze Lwowa. Posiedzenie Komisyi delegatów lwowskich Kół T. S. L. odbyło się w połowie grudnia pod przewodnictwem p. Wechslerowej. W sprawie szkoły w Dolinianach (ad Gródek), gdzie uchwalono poprzednio wybudować szkołę kosztem wszystkich lwowskich szkół, postanowiono porozumieć się z Bankiem parcelacyjnym, który świeżo wieś tę nabył i prawdopodobnie przyczyni się do budowy szkoły. Następnie zdawali delegaci sprawę z działalności Kół, przyczem skonstatowano, że Koło im. Asnyka mimo wezwania ze strony prezydyum Komisyi i zaproszenia na posiedzenie, delegatów nie przysłało. W końcu wybrano na następny kwartał nowe prezydyum; przewodniczącym został przewodniczący Koła akad. p. Zdzisław Tranda, sekretarzem skarbnik tego Koła p. Ludwik Skórski.

Mianowania. Krajowa Rada Szkolna zamianowała stałym nauczycielem kierującym przy szkole T. S. L. w św. Józefie (Majdan graniczny, pow. Nadwórniański) pana Antoniego Więckowskiego, w miejsce przeniesionego na inną posadę pana Iwańczuka; tymczasowym nauczycielem przy tejże szkole pana Jerzego Mielnika.

Biblioteki sokole w polskich Towarzystwach sokolich w państwie austryackiem zawierają według ostatniego sprawozdania Związkowego wydziału — 9288 tomów, w tem treści beletrystycznej 7673 tomy, fachowej 1615 tom. Gmachów własnych posiadają gniazda związkowe 29 w wartości łącznej 1,607,613 kor. Subwencye instytucyi przyniosły w roku sprawozdawczym 1901 2 Towarzystwom związkowym 24.228 K. W czasie tym urządzono 195 obchodów narodowych; odczytów, pogadanek i zebrań towarzyskich 412. Wkładki członków i wpisowe przyniosły 87.009 koron. Na 91 towarzystw tylko 10 nie nadesłały sprawozdań do Wydziału centralnego. Oto kilka cyfr z rozwoju najbliżej nas stojącej organizacyi narodowej, rządzonej hasłem obowiązku, solidarności i karności społeczno-narodowej.

Biblioteki wędrowne. We Włoszech wyszedł dekret królewski, zezwalający na zakładanie w całem państwie „wędrownych bibliotek ludowych“ (bibliotecha ambulanti). Nowe to zarządzenie polega na następujących zasadach:

Cały zapas dziełek popularnych, z dziedziny rolnictwa, przemysłu i handlu, zakupiony na ten cel z funduszów państwowych, dzieli się na partye. zawierające po kilkadziesiąt tomików. Każda taka partya mieści się w osobnej skrzynce. Każda gmina dostaje za pośrednictwem urzędu pocztowego, zależnie do rodzaju zatrudnienia mieszkańców, przeważnie bądź dziełka rolnicze, bądź publikacye z dziedziny przemysłu i handlu. Po miesiącu musi gmina tę skrzynkę zwrócić poczcie, która ją wysyła do innej gminy, a wzamian za nią dostarcza danej gminie nowej skrzynki, zawierającej inne publikacye. Także prywatne osobistości i instytucye mogą fundować dla tego celu skrzynki z książkami, noszące za to ich miano.

4500 piór do pisania nieco spisanych lecz zupełnie do używania przydatnych nadesłał Zarządowi głównemu w darze, dla użytku ubogich uczniów, p. Franciszek Karasiński, sekretarz gminny z Oświęcimia. Oryginalny ten zbiór stalówek jest dziełem 25-letniej skrzętności p. Karasińskiego, to też i za taką ofiarę szczere należy mu się podziękowanie.

Godne naśladowania. Pan Józef Jankosz, właściciel pracowni obuwia w Krakowie przy ul. Floryańskiej l. 43, za zgodą Zarządu głównego T. S. L. ofiarował 5% od sprzedaży swych wyrobów na cele T. S. L. „Aby pracą swą – czytamy w ogłoszeniach firmy — choć cokolwiek przysłużyć się idei narodowej, odstępując 5% od ceny umówionej na rzecz T. S. L.“ Spodziewać się należy, że za przykładem p. Jankosza pójdzie więcej patryotycznych rękodzielników i przemysłowców. Zwracamy jednak uwagę, że firmy, prągnące jakiś rabat ofiarować na rzecz T. S. L. i ogłaszać to publicznie, muszą wpierw odnieść się do Zarządu głównego i zaopatrzeć się w odpowiedni blokowy notatnik kontrolny.

Firmy idące za przykładem pana Jankosza znajdą niezawodnie gorące poparcie ogółu polskiego.

Zestawienie składek na „Dar narodowy 3 maja“

po dzień 1. stycznia 1903 r.

	Kor.	h
Andrychów	56	40
Biała	255	44
Bóbrka	3	—
Bochnia	312	69
Borszczów	96	25
Borysław	179	47
Brody	61	39
Brzesko	168	28
Brzeżany	109	92
Brzozów	24	66
Buczacz	160	—
Bursztyn	52	—
Chodorów	57	22
Chrzanów	44	06
Cieszanów	28	—
Cieszyn	72	94
Ciężkowice	46	57
Czernichów	55	16
Czortków	81	40
Dąbrowa	154	54
Dębica	13	50
Dobromil	72	65
Dolina	19	50
Drohobycz	78	47
Dublany	29	57
Frysztak	5	
Gliniany	26	94
Gorlice	97	44
Gródek	11	50
Grybów	6	—
Horodenka	41	40
Husiatyn	21	20
Jarosław	168	41
Jasło	144	39
Jaworów	2	30
Do przeniesienia	2757	66

	Kor.	h
Z przeniesienia	2757	66
Kalwarya	11	26
Kałusz	40	84
Kęty	24	10
Kolbuszowa	26	10
Kołomyja	363	23
Kopyczyńce	21	—
Kosów	18	10
Kraków	1720	64
Krosno	219	16
Krzeszowice	72	39
Limanowa	51	61
Lisko	6	60
Lwów	2360	53
Milówka	30	08
Mor. Ostrawa	171	02
Myślenice	42	38
Nadwórna	22	—
Niepołomice	13	37
Nisko	10	86
Nowy Sącz	214	42
Nowy Targ	100	92
Olesko	117	80
Ottynia	6	68
Pilzno	32	17
Podgórze	99	51
Podhajce	92	81
Podwołoczyska		
Przemyśl	494	87
Przeworsk	83	96
Radomyśl	88	10
Radziechów	65	72
Rawa Ruska	57	49
Rohatyn	49	56
Ropczyce	26	70
Do przeniesienia	9514	44

	Kor.	h
Z przeniesienia	9514	44
Budki	4	50
Rymanów	17	45
Rzeszów	8	50
Sambor	309	92
Sanok	106	34
Sarajewo	5	—
Sieniawa	39	88
Skałat	5	—
Skawina	25	92
Śniatyn	93	10
Sokal	75	10
Stanisławów	1210	06
Stary Sambor	9	20
Stary Sącz	3	—
Stryj	22	60
Strzyżów	6	90
Sucha	31	40
Szczakowa	58	46
Tarnopol	77	05
Tarnów	332	17
Tłumacz	28	—
Trembowla	162	—
Tuchów	93	02
Tyczyn	30	45
Wadowice	136	68
Wieliczka	84	91
Wiśnicz	34	96
Zakopane	42	01
Zaleszczyki	7	30
Zator	15	—
Złoczów	80	72
Żółkiew	195	82
Żywiec	193	69
Różni	56	63
Razem	13117	18

Nakładem Tow. „Szkoły Ludowej“. — Odpowiedzialny redaktor **Stanisław Nowicki.**
Czcionkami Drukarni Literackiej w Krakowie (Jagiellońska 10) pod zarządem L. K. Górskiego.

Dodatek do Nru I Miesięcznika T. S. L. z 31. stycznia 1902.

Spis ocen Krakowskiego Koła akademickiego (IV), drukowanych w Miesięczniku Towarzystwa „Szkoły Ludowej“.

SPIS KSIĄŻEK OCENIONYCH.

Wydania z roku 1901.

Dział	Autor	Tytuł	Miejsce wydania	Cena	Odnośny numer Miesięcznika lub Dodatku	Stopień polecenia
Nauka czytania i pisania	—	Elementarz polski dla użytku szkolnego i domowego	Mikołów	10 fen.	1 1902	—
	Piotrowski Feliks	Elementarz. nauka czytania i pisania	Warszawa	10 kop.	4 1902	—
	R. M.	Mały elementarz dla dzieci i samouków	„	10 kop.	6 1901	b. polecone
	Szyc Aniela	Czytanki stopniowane dla dzieci stop. I. w domu i szkole	„	25 kop.	2 1902	polecone
	Wydania z roku 1902.					
	Dzierżanowska M.	Krótka gramatyka polska	Warszawa	20 kop.	7 1902	polecone
	„	Pisownia polska w ćwiczeniach część I.	„	15 kop.	12 1902	b. polecone
	—	Elementarz polski do użytku szkolnego i domowego	Mikołów	25 fen.	5 1902	—
	Grzymałowski W.	Prawidła pisowni polskiej	Warszawa	10 kop.	7 1902	—
	R. M.	Pierwsze czytanki		20 kop.	10 1902	polecone
	Stefania	Elementarz	Łódź	5 kop.	7 1902	polecone
	Szyc Aniela	Czytanki stopniowane, stopień II.	Warszawa	30 kop.	4 1902	b. polecone
	Wydania z roku 1901.					
Nauki przyrodnicze	Bouffał S.	Woda pod względem fizycznym i chemicznym	Warszawa	10 kop.	2 1902	polecone
	Brehm	Z życia zwierząt. I. Zwierzęta ssące	„	10 kop.	7 1902	polecone (trudniejsze)
	Dyakowski B.	Zwierzęta współbiesiadnicze	„	15 kop.	3 1902	polecone
	„	Jak urządzać gniazda i opiekować się ptakami	„		6 1901	polecone
	Flammarion K. (opracował K. T.)	Astronomia czyli nauka o wszechświecie	Lwów	30 hal.	3 1902	b. polecone
	Skrzyńska K.	Co można widzieć przez szkła powiększające	Warszawa	10 kop.	7 1902	polecone
	Umiński Władysław	Jak powstała nasza ziemia i jaki ją czeka koniec	„	30 kop.	2 1902	—
	Wydania z roku 1902.					
	Sroczyński Józef	O wulkanach i przyczynach wulkanizmu	Stanisławów	40 hal.	10 1902	polecone (trudniejsze)
	Stefanowska M.	Miłość w świecie zwierzęcym	Warszawa	10 kop.	11 1902	polecone
	Tołmiński G.	O zaćmieniach słońca i księżyca	„	10 kop.	10 1902	—

Dział	Autor	Tytuł	Miejsce wydania	Cena	Odnośny numer Miesięcznika lub Dodatku	Stopień polecenia
		Wydania z roku 1901.				
Rolnictwo i gospodarstwo wiejskie	—	Kucie koni i pielęgnowanie ich kopyt (nakł. Oświaty)	Warszawa		7 1902	szkodliwe
	Godlewski Emil dr	Pogadanka o pokarmach roślinnych i nawozach sztucz.	Kraków		6 1901	b. polecone
	Hryniewiecki Bolesław	Nasze kasy	Warszawa	12 kop.	2 1902	polecone
	Jankowski Edmund	Zasilanie ogrodów i roślin ogrodowych nawozami	„	30 kop.	2 1902	—
	„	Drzewa przydrożne	„	8 kop.	4 1902	polecone
	Jankowski Stefan	Najważniejsze rośliny pastewne	„	15 kop.	4 1802	—
	Moraczewski Maciej	O budowie zagród włościańskich	„	20 kop.	2 1902	b. polecone
	Natanson Michał	O nawożeniu obornikiem i innymi nawozami: dla użytku gospodarzy wiejskich napisał ... ze Sannik	„	15 kop.	2 1902	b. polecone
	Surzyński Z.	O szkodliwych chwastach i potrzebie ich tępienia	„	15 kop.	7 1902	polecone
	Stefczyk dr Franciszek	Rolnicze spółki magazynowe	Lwów	20 hal.	3 1902	b. polecone
		Wydania z roku 1902.				
	Groesche Franciszek	Ogród wiejski. Popularny przewodnik przy zakładaniu i pielęgnowaniu ogrodów oraz podręcznik do nauki ogrodnictwa	Warszawa	40 kop.	7 1902	polecone
	Owsiański Jan	Nowy system rolnictwa wobec postępów wiedzy i w praktyce lat ostatnich	„	20 kop.	3 1902	—
	Sempołowski dr A.	Kanianka i jej tępienie	„	30 kop.	7 1902	—
		Wydania z roku 1902.				
Medycyna i hygiena	Kamiński dr	O zapobieganiu biegunkom letnim u dzieci	Warszawa		6 1901	polecone
	Kneipp ks. Sebastyan	Leczenie wodą	„	30 kop.	12 1902	szkodliwe
	Merczyński Emil	Zdrowie dzieci	Lwów	50 hal.	4 1902	polecone (dla starszych)
	Prószyński Konrad	Jak się żywimy, a jak się żywić i o co starać się trzeba	Warszawa	20 kop.	5 1902	b. polecone
	Kowalski dr Henryk	O budowie i pielęgnowaniu ciała ludzkiego podczas zdrowia i choroby	Lwów	1 K 60 hal.	7 1902	polecone (trudniejsze)
	Labonne H. dr	Jak uchronić się od chorób serca	Warszawa	20 kop.	1 1902	—
	Sterling Seweryn	O suchotach czyli gruźlicy, jak się tej choroby wystrzegać	„	5 kop.	5 1902	polecone
	Quensel H.	Jak można zapobiegać suchotom płucnym jako chorobie zaraźliwej	„	20 kop.	7 1901	—
	Tchórznicki Józef dr.	Kąpiele ludowe	„	30 kop.	12 1802	b. polecone
	Urban Stanisław	Szanujmy zdrowie; główne zasady hygieny	„		7 1902	polecone
	Wolberg L. dr	Jak żyć, aby być zdrowym; poradnik hygieniczny	„	10 kop.	11 1902	(polecone trudniejsze)
		Wydania z roku 1901.				
gra-[illegible]	S. (Sonowski)	Opisanie Królestwa Polskiego, część I, przyroda kraju z rysunkami i mapami	Warszawa	30 kop.	7 1902	b. polecone
		[illegible]		15 kop.	3 1902	b. polecone

Dział	Autor	Tytuł	Miejsce wydania	Cena	Miesięcznika lub Dodatku	Stopień polecenia
		Wydania z roku 1902.				
Geografia	Barszczewska B.	Polacy w Ameryce	Warszawa	15 kop.	10 1902	polecone (trudniejsze)
	Korzeński Józef	Obce ludy, obce kraje, ciekawe opisy podróżników, podług oryginału czeskiego opracowała Antoszka	"		10 1902	b. polecone
	Kozłowski W. M.	Jak jest za Oceanem, urządzenia państwowe i życie społeczne Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej	"	15 kop.	5 1902	—
	Krynicki K.	Z niedzieli do środy — i Ze środy do soboty	"	I. 25 kop. II. 20 kop.	10 1902	polecone (dla starszych)
	Obuszek W.	O sławnym żeglarzu Magiellanie, czyli pierwsza podróż na około świata	"	15 kop.	7 1902	polecone
		Wydania z roku 1901.				
Nauki społeczne, polityka i [illegible]wo	A. G.	Poradnik sąd. dla wsi i włościan, ułoż. przez sędziego gm.	Włocławek	20 kop.	2 1902	—
	Bobiński Leonard	O testamencie i o pisaniu testamentu. Wykaz obowiązujących w Królestwie Pol. przepisów prawnych	Warszawa	10 kop.	7 1902	polecone
	—	Carskie ukazy	Kraków	30 hal	1 1902	b. polecone (dla starszych)
	Dr[illegible]r Edward	Stowarzyszenia spożywcze, szkic ekonomiczny	Warszawa	25 kop.	2 1902	—
	[illegible]s W.	W przeszłości nauka	Podgórze	50 hal.	5 1902	—
	—	Jeden naród, jedna myśl. (Wyd. „Dz. Berlińsk." z. III.)	Berlin	5 fen.	4 1902	b. polecone
	—	Kto jest Polakiem? Głos włościanina do włościan	Kraków		5 1902	b. polecone
	Krempa Franciszek	Komitety powiatowe stronnictwa ludowego	Lwów		7 1902	polecone
	Mikołajski dr Szczepan	Przewodnik przy wyborach do sejmu	"	30 hal.	7 1902	—
	Orsza Stanisław	W pięćsetną rocznicę, o naszych pierwszych książkach, dawnych szkołach i uniwersytecie krakowskim	Warszawa	7½ kop.	3 1902	polecone
	Petrzycki Stanisław	Św. p. A. Stiasny, jeden z męczen. na niwie ośw. lud.	Zakopane	40 hal.	3 1902	szkodliwe
	—	Pobudka wyborcza. Pismo ulotne ku obronie politycznych praw ludu górnośląskiego	Poznań		3 1902	—
	—	Precz z centrum. Wyd. „Dz. Berlińskiego" zeszyt I.	Berlin	5 fen.	3 1902	—
	Wierzba Jan	Opowiadanie z dziejów Polski dla braci włościan	Londyn	30 hal.	3 1902	szkodliwe
		Wydania z roku 1902.				
	Bełza Stanisław	My czy oni na Śląsku polskim	Warszawa	60 kop.	3 1902	—
	Daszyński Ignacy	O formach rządu	Kraków	20 hal	3 1902	polecone
	Jan z Kiernozi	Słowo do braci włościan	Zurych		3 1902	
	Kraszewski J. I.	O pracy	Lwów	50 hal.	5 1902	polecone
	Krosiński Wł. dr.	Wiejskie kasy pożyczkowe systemu Raifeisena	"	1 kor.	2 1902	polecone
	Marchlewski J. B. dr	Ekonomia polityczna, czem jest i czego uczy	Warszawa	15 kop.	5 1902	polecone (dla starszych)
	Miecznik Józef	Nauka obyczajowo-społeczna	Kraków	50 hal.	11 1902	polecone
	Próchnicki St. dr	Konstytucya austryacka	Lwów	60 hal.	5 1902	polecone (dla starszych)
	Tałasiewicz J.	Wskazówki dla włościan w sprawach spadkowych i opiekuńczych	"	40 hal.	5 1902	polecone (dla starszych)
	Wasilewski Leon	Narodowości Austro-Węgier	Kraków	10 hal.	3 1902	polecone

Dział	Autor	Tytuł	Miejsce wydania	Cena	Odnośny numer Miesięcznika lub Dodatku	Stopień polecenia
		Wydania z roku 1901.				
Historya i życiorysy	Drzewiecki Konrad	O życiu i dziełach A. Mickiewicza	Warszawa	20 kop.	7 1902	polecone (trudniejsze)
	Kozłowski St. H.	Konopnicka (szkic)	"	20 kop.	2 1902	—
	Łagowski Floryan	Jan Kochanowski i jego dzieła	"	15 kop.	1 1902	—
		Kazimierz Brodziński i jego dzieła	"	10 kop.	7 1901	(dla miejskich czyteln)
	Morzycka Faustyna	Juliusz Słowacki i jego utwory	"	16 kop.	1 1902	polecone
	Pini Tadeusz	Władysław Syrokomla i jego utwory	Lwów	50 hal.	1 1902	b. polecone
	—	Rok 1863, wykład popularny	Kraków	10 hal.	5 1902	polecone
	Śmiałowski Eustachy	Tadeusz Kościuszko, jego życie i czyny, wyd. III.	"		2 1902	polecone (dla starszych)
	Wojnar Kasper	Powstanie narodowe 1863—64 r. z rzutem oka na całość dziejów porozbiorowych i sprawa włościańska	"	20 hal.	5 1902	b. polecone
	Załuski W. ks.	Żywot świątobliwej królowej Polski, Jadwigi	Warszawa	10 kop.	5 1902	—
		Wydania z roku 1902.				
	Al. Ar.	St. Moniuszko, jego życie i dzieła	Warszawa	10 kop.	5 1902	—
	Bujno Marya	Narcyza Zmichowska (Gabryela) i jej dzieła	"	20 kop.	12 1902	polecone (trudniejsze)
	Chołoniewski Antoni	Tadeusz Kościuszko	Lwów	1 kor.	12 1902	b. polecone
	—	Dzieje narodu polskiego, opowiedziane dla ludu i młodzieży	Mikołów	1 K 44 hal.	5 1902	b. polecone
	Falkiewicz K. dr	Pieśniarka ludu polskiego M. Konopnicka	Lwów	20 hal.	10 1902	b. polecone
	G. M.	O wielkiej rewolucyi francuskiej	Kraków	10 hal.	10 1902	—
	I. A. B.	Bartosz Głowacki	Lwów	10 hal.	11 1902	b. polecone
	Nitman Karol	Tadeusz Kościuszko i jego stoczona bitwa pod Racławicami	"	25 hal.	12 1902	b. polecone
	Popławski J. L.	Życie i czyny pułkownika Zygmunta Miłkowskiego (T. T. Jeża)	"	50 hal.	5 1902	b. polecone
	—	Szymon Konarski, w 60-letnią rocznicę stracenia	"	32 hal.	5 1902	polecone (dla starszych)
	Tatomir L.	Mikołaj Wierzynek	Warszawa	10 kop.	11 1902	polecone (trudniejsze)
	Wanda	Szymon Konarski	Kraków	30 hal.	5 1902	b. polecone
	—	Wielki pogrom Krzyżaków w bitwie pod Grunwaldem i Tannenbergiem	"	10 hal.	10 1902	polecone
	Wysłouchowa M.	Opowiadanie Bartosza o Polsce	"	10 hal.	1 1902	b. polecone
		Wydania z roku 1901.				
Powieści historyczne	Gębarski Stefan	Zdobycie Konstantynopola, opowiadanie historyczne	Warszawa		6 1902	
	"	Król i wójt	"	25 kop.	2 1902	polecone
	Izdebski Wł.	Ścinacze głów, opowiadanie histor. z wojen indyjskich	"	20 kop.	11 1902	polecone
	Jeż T. T.	Narzeczona Harambaszy	"	30 kop.	7 1901	polecone (dla starszych)
	Łoziński Władysław	Dwunasty gość	Lwów	60 hal.	2 1902	polecone (dla starszych)

Dział	Autor	Tytuł	Miejsce wydania	Cena	Odnośny numer Miesięcznika lub Dodatku	Stopień polecenia
Powieści historyczne	Mieczysław z Poznania	Jan Płusek, powieść z czasów Bolesława Krzywoustego	Poznań	48 hal.	10 1902	polecone
	Nitman H. S. dr	Za świętą sprawę	Lwów	40 hal.	2 1902	polecone
	Sokalski Bronisław	Tomkowa mogiła	"	25 hal.	5 1902	b. polecone
	Tuczyński Fr. ks.	Krwawa głowa, powieść z 1846 r.	Poznań	10 fen.	11 1902	—
	Turczyński Juliusz	Nasza Golgota, z martyrologii sybirskiej	Lwów	1 kor.	4 1902	polecone
	Wienihoski A.	Dziedzic Secemina, powieść historyczna z XV. w.	Poznań		6 1902	—
	Zorjan	Pod godłem Krzyża, powieść z XV. w.	Warszawa	15 kop.	1 1902	b. polecone
	Zorjan E.	Dopust boży	"	15 kop.	11 1902	polecone
		Wydania z roku 1902.				
	—	Bóg się rodzi, opow. histor. z powieści Wallace'a „Ben Hur"	Warszawa	1 K 30 hal.	3 1902	polecone
	Bukowiecka Z.	Bohater z pod Majuby, obrazek z wojny transwalskiej	"	20 kop.	11 1902	polecone
	Chociszewski Józef	Wyrwidąb i Waligóra	Poznań	60 hal.	10 1902	polecone
	Gębarski Stefan	Rycerze św. Kingi	Warszawa	75 kop.	2 1902	polecone
	Leśniakowski Ludwik	Obrazek z życia pierwszych chrześcijan	"	10 kop.	10 1902	polecone
	Nowina Jan	Pod Grunwaldem	Stanisławów	10 hal.	12 1902	polecone
	S. M.	Zbrodnia i kara, obrazek historyczny z 1846 r.	Cieszyn	40 hal.	5 1902	szkodliwe
	Wakuła ze Smolnicy	Ludzie z pod słomianej strzechy	Lwów	40 hal.	5 1902	b. polecone
	Zorjan E.	Hołd pruski	Warszawa	20 kop.	10 1902	polecone
		Wydania z roku 1901.				
Powieści obyczajowe, bajki	Anioł-Rafael	Klementyna czyli anioł dobroci	Warszawa	10 kop.	7 1902	—
	"	Szczęśliwy, kogo Bóg błogosławi	"	5 kop.	7 1902	—
	Baranowski Bolesław	Sześć powiastek dla ludu i młodzieży	Lwów	30 hal.	5 1902	polecone
	Bogusławska M.	Ofiara Wiktusi	Warszawa	15 kop.	7 1902	polecone
	Beckstein	Bajki i powiastki 2 t.	Cieszyn	40 hal.	7 1902	—
	—	Baśnie z tysiąca i jednej nocy	"	40 hal.	7 1902	szkodliwe
	—	Bajarz polski, zbiór	Poznań		7 1902	polecone
	—	Bigos z kiełbasy czyli ciekawe powieści i opowiadania ludowe	"	60 hal.	3 1902	polecone
	Brykczyński X. A.	Dobrzy synowie	Warszawa	15 kop.	7 1901	b. polecone
	Barzyński Jul.	Królewna hoża. Historya bardzo dawna o pewnej królewnie, która w chłopcach przebierała	Lwów		7 1902	—
	Dygasiński A.	W parafii św. Huberta, nowella	Warszawa		6 1901	—
	—	Dziewica odważna czyli tajemnice grobów. Z czasów Nerona	"	20 kop.	7 1902	—

Dział	Autor	Tytuł	Miejsce wydania	Cena	Odnośny numer Miesięcznika lub Dodatku	Stopień polecenia
Powieści obyczajowe, bajki	Gawalewicz Maryan	Królowa niebios, legendy	Mikołów	1 marka	11 1902	polecone
	Izdebski Wł.	Dzielny Afrykanin czyli wzór korsarzów morskich	Warszawa	20 kop.	2 1902	—
	Le K.	Poczciwi sąsiedzi	Poznań	70 hal.	7 1901	b. polecone
	—	Legendy, część IV.	Warszawa	15 kop.	7 1902	—
	Łapa Hermenegildus	Ucieszne przygody, dowcipy i figle	Poznań	20 fen.	5 1902	bez wartości
	Marzec Fr.	Z pod wiejskiej strzechy	Lwów	90 hal.	2 1902	polecone
	Matuszewicz Ignacy	Królowa śniegu, bajka dla młodzieży	Warszawa	10 kop.	11 1902	polecone
	—	Młyn djabelski na górze Wiedeńskiej czyli rycerz Gniter z Szwarcenau	Cieszyn		6 1901	szkodliwe
	Nałęcz Michał	Antosia	Warszawa	5 kop.	7 1902	polecone
	Orzeszkowa Eliza	Romanowa	"	15 kop.	11 1902	polecone
	Promyk Kazimierz	O strasznym zbóju	"	6 kop.	4 1902	polecone
	—	Piękna historya o cierpliwej Helenie, córce króla Antoniusza, cesarza tureckiego z Carogrodu	Wadowice	15 hal.	5 1902	szkodliwe
	—	Piękna Magdalena i św. Piotr z Prowancyi ze srebrnymi kluczami	Cieszyn		6 1901	szkodliwe
	—	Trzy piękne młynareczki w rękach krwawego rabusia	"		6 1901	szkodliwe
	Warnkówna Jadwiga	Wesele Jagusi	Warszawa	$7^1/_2$ kop.	3 1902	polecone
	Wieniarski Antoni	Dyabeł w domu	Poznań	10 fen.	3 1902	szkodliwe
	"	Wina i pokuta	"	20 fen.	6 1901	—
	—	Wolne chwile, powiastki i gawędy, wydał dr R. Wojciechowski	Lwów	50 hal.	7 1902	b. polecone
	—	Wyrok śmierci	Cieszyn		6 1902	szkodliwe
	Zdziarska Józefa	Żebraczka	Warszawa	56 hal.	5 1902	—
	Wydania z roku 1902.					
	Dygasiński Adolf	Gbur i sumienie, nowele	Warszawa	10 kop.	7 1902	polecone
	"	Wróble, sielanka	"	20 kop.	1 1902	polecone
	"	Maciek Fuła	"	10 kop.	1 1902	polecone
	"	Pan referent, nowela	"	10 kop.	1 1902	polecone
	Dzierzkowski Józef	Ślizka do przepaści droga	Lwów	30 hal.	11 1902	polecone
	Dygasiński Adolf	Zel, bajka	Warszawa		6 1901	—
	"	Znajda, powieść	"		6 1901	—
	H. M. Z.	Piękna Kazimiera i człowiek potwór czyli zemsta z miłości	Cieszyn	40 hal.	5 1902	szkodliwe
	Krystyna	Na nowych drogach	Lwów	30 hal.	7 1902	polecone
	—	Marta i Marya, dwie powieści wiejskie	Cieszyn	40 hal.	5 1902	—
	—	Modlitwa uświęca czyli ojciec Damian	Warszawa	20 kop.	11 1902	polecone
	—	Rozalka, obrazek	"	10 kop.	12 1902	b. polecone
	Sokalski Bronisław	Weź i czytaj, wybór legend i opowiadań	Lwów	25 hal.	5 1902	polecone
	Zdziarska J.	Wyrobnica	Warszawa	15 kop.	3 1902	polecone
	—	Zamek w jaskini w Xa Xa	Cieszyn	40 hal.	5 1902	szkodliwe
	—	[illegible]e i czyny Rinaldo-Rinaldiniego	"	40 hal.	5 1902	szkodliwe

Dział	Autor	Tytuł	Miejsce wydania	Cena	Odnośny numer Miesięcznika lub Dodatku	Stopień polecenia
		Wydania z roku 1903.				
Powieści obyczaj., bajki	Raczyńska M.	Dzienniczek Hanusi Tynieckiej	Warszawa		12 1902	—
		Wydania z roku 1901.				
Poezye	Lasota M.	Śpiewnik Wielkopolski	Poznań	50 fen.	5 1902	—
	—	Najnowsze krakowiaki	Wadowice	30 hal.	7 1902	—
	Syrokomla Władysław	Gawędy	Warszawa	3 kop.	7 1902	b. polecone
	"	Janko Cmentarnik	"	3 kop.	7 1902	b. polecone
		Wydania z roku 1902.				
	Laskowski Kaz.	Z chłopskiej piersi, śpiewki	Warszawa	20 kop.	10 1902	polecone
	—	Mały śpiewniczek kieszonkowy	Mikołów	40 hal.	11 1902	—
	—	Pieśni narodowe	Kraków	10 hal.	12 1902	b. polecone
	Pochwiat	Bartosz	Złoczów	2 kor.	10 1902	polecone
	—	Śpiewniczek kieszonkowy	Mikołów	80 hal.	11 1902	—
		Wydania z roku 1901.				
Moralność i pedagogika	—	Jak Niemcy ogłupiają i zatruwają duszę polską	Lwów	20 hal.	1 1902	—
	Kalinowski Kazimierz	Najłatwiejsza droga do bogactwa	Warszawa	10 kop.	7 1902	polecone
	Królikowski Dyonizy	O wychowaniu dzieci rzemieślników	Poznań	10 fen.	1 1902	—
	—	Kacerz i czarownica	Lwów	20 hal.	1 1902	—
	Mazurek ks. Franciszek	Na co my żyjemy na tym świecie	Warszawa	30 kop.	7 1902	—
	—	O synu marnotrawnym z Fabianiego	"	12 hal.	2 1902	—
	Rafał X. Kapucyn	O grzechu	"	10 kop.	5 1902	—
		Wydania z roku 1902.				
	Brykczyński X. Ant.	O małżeństwie i wychowaniu dzieci	Warszawa	15 kop.	7 1902	polecone
	—	Droga, wiodąca do szczęścia wiecznego, z Fenelona	"	30 hal.	2 1902	—
	Jarosiński ks.	Dwie zbawienne nauki dla ludu przeciw wychodźctwu	"		10 1902	—

Dział	Autor	Tytuł	Miejsce wydania	Cena	Odnośny numer Miesięcznika lub Dodatku	Stopień polecenia
Moralność i pedagogika	Lutosławski W.	Z dziejów wstrzemięźliwości	Kraków	20 hal.	7 1902	—
	Skarzyński Z. ks.	Wyznawajmy jawnie naszą wiarę	Warszawa	12 kop.	5 1902	—
	Sobolewski K. X.	O wychowaniu dzieci, dla rodziców wiejskich	„	15 kop.	1 1902	—
	Tomasz z Kempis	O cnotach. Spolszczył ks. A. Chmielowski	„	20 kop.	10 1902	—
		Wydania z roku 1900.				
	—	Wzorowa żona robotnika	Dąbrowa		6 1901	polecone
		Wydania z roku 1901.				
Rozmaitości	Bachowski Franciszek	Pogadanka o socyalizmie; Światło do latarni	Kraków	8 hal.	11 1902	—
	Hoffman Fr.	Przygody myśliwskie wśród lodów północy i lasów połud.	Warszawa	15 kop.	12 1902	polecone
		Hodowla ptaków śpiewających według dra Bodigo A.	„	15 kop.	7 1901	—
	Kalinowski Kazimierz	Legendy	„	45 kop.	7 1901	polecone
	Karczewski Stefan	Towarzystwo ogrodnicze warszawskie	„	5 kop.	2 1902	polecone
	M. J.	Podręcznik dla podoficerów piechoty i strzelców w pytaniach i odpowiedziach	Lwów	15 hal.	11 1902	szkodliwe
	—	Przyjaciel rekruta	„	10 hal.	3 1902	szkodliwe
	Starkel Juliusz	Z wędrówek do ziemi świętej	„	30 hal.	4 1902	polecone
	Tabeau Wiktor	Ogrodnictwo w szkole ludowej	„	50 hal.	2 1902	—
	Zdziarska Józefa	Jasna Góra w płomieniach	Warszawa	$7^1/_2$ kop.	5 1902	—
	Zimmerman K.	O towarzystwach robotników	Poznań	10 fen.	6 1901	—
		Wydania z roku 1902.				
	Hoffman Karol	Książka i czytanie, pogadanka społeczna	Warszawa		11 1902	polecone
	—	Ile kłamstw	Würtenberg		5 1902	—
	Libański Edmund	Z wrażeń wędrownego prelegenta	Lwów	10 hal.	7 1902	—
	Magiera Jan Fr.	Słowianie	Kraków	20 hal.	12 1902	polecone
	—	Podręcznik dla podoficerów piechoty i strzelców w pytaniach i odpowiedziach, zeszyt III.	Lwów	50 hal.	11 1902	szkodliwe
	Sienkiewicz Henryk	Z pamiętników poznańskiego nauczyciela	Kraków	20 hal.	11 1902	b. polecone
	„	Bartek zwycięzca	„	40 hal.	12 1902	b. polecone
	„	Quo vadis	Warszawa		12 1902	b. polecone
	Słowacki Juliusz	Anhelli, Do ks. Al.	Złoczów	24 hal.	12 1902	b. polecone
	„	Lilla Weneda	Brody	60 hal.	12 1902	b. polecone
	„	Mazepa	„	60 hal.	12 1902	b. polecone
	„	Jan Bielecki, Hugo, Mnich	Złoczów	24 hal.	12 1902	b. polecone
	Weyhertówna W.	Krótki zarys piśmiennictwa polskiego do XVIII. w.	Warszawa	25 kop.	12 1902	polecone